

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۱۶ فروردین ماه ۱۳۳۱

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - سوال آقای دکتر طاهری راجع به اعلان ایلات و عشایر و جواب آقای نخست وزیر
- ۳ - فراتر گذارش شعبه روحیه و ایمانیه آقای محمد ولی فرمانفرمایان
- ۴ - تقدیم و تصویب لایحه (فوری) انتشار هفته نامه دیون ریال اسکاتلند
- ۵ - موقع و دستور جلسه بعد - پنجشنبه

مجلس پنج ساعت و چهل دقیقه بعد از ظهر بر ریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید.

صورت مجلس یکشنبه مهم فروردین ماه را آقای (ملوس) منشی خواندند.

نخست وزیر - بفرمائید

دکتر طاهری - راجع به اعلان ایلات و عشایر حضرت شاه سابق قبلا معامله کرده بودند آقای وزیر دادگستری یات لایحه ای آوردند که یات شور شده و یات شور دیگر خواهد شد برای احقاق حق لشکرنامه حق دارند ولی یات عده عشایر و ایلات هم هستند که آنها هم نظامانی دارند در این خصوص که نسبت به آنها هم یات تبدیلی راجع به اعلان ایشان شده است صحبت و سقمش را بنده نمیدانم و لکن خواستم به پنجم کسب صحبتی دارد یا ندارد و اگر صحبت دارد خوب است دولت توجهی بکنند برای احقاق حق آنها و اگر

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (گفته شد - خیر) صورت مجلس تصویب شد . در جلسه قبل جلسه آنجه یات شنبه ۱۶ فروردین معین شده بود برای اینکه دولت کار فوری داشتند خواهش کردید که امروز جلسه تشکیل شود برای مطلب لازمی که داشتند و باید با اطلاع مجلس برسد .
۲ - سوال آقای دکتر طاهری راجع به اعلان ایلات و عشایر و جواب آقای نخست وزیر
رئیس - آقای دکتر طاهری فرمایشی دارید
دکتر طاهری - بنده پیش از دستور سوالی از آقای نخست وزیر داشتم اگر حاضرند عرض کنم

(والتیون قانون ۸ آذر ۱۳۰۵)

این مذاکرات مشروح سی و هشتمین جلسه از دوره سیزدهم قانون گذاری

اداره ثبت نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین بی اجازه - آقایان رضوی - روحی - مؤید زبانی - ملک مدنی - نواب پردی - ربکی - دکتر تاج بخش - صدر - بهرانی - ناصری - پیر اسفندیاری - ملک زاده آملی - اکبر - معتمد سنگ - پاراحدی - اطلس - شیرازی - دکتر ادهم - نازی - دبستانی - آصف - امیرامور - خسرو شاهی - صادق وزیر - دکتر نفیسی - امامی - اعتبار - دشتی - معذل - نصرانیان - هراز

حقایق هم ندارند صریحاً گفته شود خواشتم حالا که هیئت دولت و آقای نخست وزیر شریف دارند آقای نخست وزیر اگر ممکن است توضیحی در این خصوص بفرمایند که تکلیف آنها و نظر دولت نسبت با آنها معلوم شود

نخست وزیر (آقای شهبازی) - در جواب نماینده محترم راجع به شکایاتی که بعضی اشخاص از قبیل افراد عشایر و دیگران راجع با املاک خود دارند موقع را مهتم شمرده نظر دولت را در این باب اظهار میدارم که دولت کلیه افراد ایرانی را بدون هیچگونه تبعیضی در برابر قانون و عدالت مساوی میداند و کاملاً مصمم است که نه تنها به شکایات حقه اشخاص گوش فرا داده و تعدیات و تجاوزاتی هم که درباره آنها شده باشد جبران نماید بلکه همواره کوشش مینماید برای افراد ایلات و عشایری که حاضر باشند برای کشور عناصر مفید و فعال باشند و در امور فلاحی و کشاورزی شرکت نمایند و وسائل راحت و ترقی و تربیت تهیه نماید که بتوانند با کمال راحت و رفاه الحال زندگی کنند و وسائل عدالت و فرهنگ و بهداشت را برای آنان حتی المقدور فراهم سازد، اگر اشخاصی از آنان در باب املاک خود شکایاتی دارند دستور داده شده است که وزارت خانه های مربوط با کمال حسن نیت جداً رسیدگی نمایند و حتی برای اینکه رعایت تشریفات و مقررات اداری موجب بطو عمل نشده و اسباب اطمینان و دلسردی احدی را فراهم نسازد کمیسیون خاصی و ترتیب خاصی برای حل اینگونه شکایات و رفع مشکلات تشکیل میشود که با اظهارات حقه افراد رسیدگی نموده و هرگونه عملیات سولی و تعدی شده رفع و اصلاح نمایند، بنا بر این انتظار دارم آنان نیز حسن نیت دولت را غایت شمرده و مطالب خود را اظهار دارند و اگر اشخاصی سابقاً با آنها شده از دولت رفع آرا انتظار داشته باشند لیکن این نکته را برای تذکر لازم میدانم عرض کنم که اشخاص حادثه جو در محض بهانه شکایات حقوقی نباید از بهاری غیر قانونی اقدامی نموده و تشبهات بر خلاف قانون نمایند و اسباب اختلال امور را فراهم سازند (نمایندگان صحیح است) زیرا برای دولت چنانکه در برنامه دولت

تصریح شده اعاده امنیت مقدم بر همه چیز دیگر است (صحیح است) و در این موقع که مملکت در مضیقه خواربار و اشکالات بازرگانی و اقتصادی است حفظ انتظام کشور امر حیاتی است و یقین دارم که نمایندگان محترم هم تصدیق مینمایند که هر ایرانی میهن پرست باید برای اعاده امنیت با دولت همکاری و مساعدت کنند (صحیح است)

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده میخواستم تذکراً عرض کنم از آقای وزیر جنگ سوالی کرده ام که زودتر برای جواب حاضر شوند

[۴ - قرائت گزارش شعبه مربوط به نمایندگان آقای محمد ولی فرمانفرمایان]

رئیس - آقای افشار (احضار برای خواندن گزارش شعبه) (آقای افشار مخبر شعبه اول گزارش انتخابات سرآب و نمایندگان آقای محمد ولی فرمانفرمایان را اینطور خواندند) پرونده انتخابات سرآب و گرم رود در شعبه یک مطرح و مورد بررسی واقع و در نتیجه معلوم گردید که آقای محمد ولی فرمانفرمایان بپای داشتن ۵۳۱۵ رأی از ۵۶۲۸ رأی به نمایندگی حوزه نامبرده انتخاب شده اند و چون بنظر شعبه جریان انتخابات طبق قانون بعمل آمده و شکایات واصله مورد توجه نبود لذا شعبه اول جریان انتخابات حوزه مزبور و نمایندگی آقای محمد ولی فرمانفرمایان را تصویب و اینک گزارش آن را تقدیم مینماید

رئیس - موافقین با نمایندگی ...

ثقه الاسلامی - بنده مخالفم

انوار - اعلام رأی شده است

رئیس - میباید برای جلسه بعد

[۴ - تقدیم و تصویب لایحه (فوری) انتشار هفته نامه مهاباد و رهایی اسکناس]

رئیس - آقای وزیر دارایی

وزیر دارایی (آقای بدر) - عرض کنم لایحه درست مربوط به انتشار اسکناس بقید دو فوریت تقدیم میکنم و بعد از آنکه مقدمه اش قرائت شد توضیحات لازمه عرض میکنم

رئیس - لایحه قرائت میشود

مجلس شورای ملی

چنانکه خاطر آقایان نمایندگان مستحضر است مبلغ اسکناسی که بانک ملی فعلاً میتواند در گردش داشته باشد طبق قانون ۲۵ خرداد ۱۳۲۰ دو هزار میلیون ریال میباشد. تا این اواخر که اثرات جنگی عالم کثیر و اشکالات اقتصادی جهان گردش معاملات را در کشور ایران با اندازه امروز به طریقی نگرفته بود حتی انتشار تمام این مبلغ اسکناس هم هیچوقت لازم نشده و مجموع اسکناس در دست مردم بیش از یک هزار و شصت و کسری میلیون ریال تجاوز نمینمود.

اکنون در اثر اشکالات بازرگانی و عسرت حمل و نقل بقدری گردش پول به طریقی شده است که قسمت مهمی از معاملات تقریباً چهار وقفه گردیده و اگر در چاره جویی تأخیر شود جلو گیری از مضرات آن قطعاً آسانی ممکن نخواهد شد. سرعت عادی گردش رد و بدل سالیانه اسکناس بین مردم و بانک ملی در حد متوسط به نصف سرعت عادی تنزل یافته است زیرا اولاً بواسطه شرط نقدی بودن معاملات و اشکالات سفارش کالا و تأخیر زیاد در حمل و نقل باعث میگردد که سرمایه ربانی وارد کنندگان و همچنین اعتبارات دریافتی آنها از بانک چندین ماه بصورت ارز خارج میماند تا دوباره برگشته و بمصرف معاملات دیگر برسد تا این اواخر که نمایندگان محترم که در وضع عادی کالای خود را تبدیل به نقد کرده و اعتبارات دریافتی از بانک را واریز میکردند اکنون نمیتوانند کالای خود را در مدت کوتاهی به بازارهای خارجی که فعلاً عده آنها خیلی محدود است رسانیده و بفروش برسانند و حساب خود را به طریق معمولی با بانک تصفیه کنند.

علاوه بر مسائل مذکور برای تسامین خواربار و سایر ضروریات اولیه زندگی مردم و همچنین برای جمع آوری در آمد کالای انحصاری دولت ناچار است اجناسی را از قبیل گندم - برنج و چای داخلی و بنه و قوتون و ترپاک در داخله و نقد و قماش و دارو و غیره را از خارج بکجا خریداری نموده و در دسترس مصرف کنندگان بگذارد. بدیهی است برای این قبیل معاملات بر حسب نوع و محل خرید و مسافتی که

اجناس بجهت حمل شود و همچنین برای مصرف تدریجی آنها دست کم از نش تا چهارصد ماه وقت لازم است تا جوهی که جهت خرید اجناس خارجی مساعد داده میشود و جوهی که برای خرید اجناس داخلی بکجا پرداخته میشود برگشت کند البته اجناسی معاملات هم محتاج بداشتن مبلغ اعتباری است که تحصیل آن در حدود میزان فعلی اسکناس جاری بکافی غیر مقدور میباشد.

هر چند این اواخر که تازه اشکالات مذکور احساس شده بود دولت برای تسهیل امور روانی و مبادلات ضمن ماده ۲ قانون هشتم آبان ماه ۱۳۲۰ اجازه انتشار چهار صد میلیون اسناد خزانه را تحصیل نموده بود ولی در نتیجه بررسی های بعدی بعد بعمل آمد استفاده از این اجازه را دولت مقتضی ندید و با اطمینان کامل معتقد شده است که در غیر موقع حاضر همان دو هزار میلیون اسکناس برای انجام مبادلات کافی بوده و وسائل دیگری احتیاج نیست.

اکنون هم که افزایش بر دو هزار میلیون ریال لازم شده فقط بهجهتهای است که بطور زیاد گردش پول ایجاد نموده زیرا همانطور که سرعت گردش پول مبلغ اسکناس در جریان را تقلیل میدهد بطور آهسته افزایش اسکناس را الزام مینماید و طبیعی است که بطور محض بر طرف شدن موجبات فعلی دوباره سرعت گردش پول بوضع عادی خود برگشته و در نتیجه هر مبلغ زائد بر حوائج مبادلاتی کشور در گردش باشد بخودی خود از جریان خارج خواهد گردید. در خاتمه از خاطر نشان کردن این نکته نیز ناگزیر است که چون در لایحه تقدیمی القاء قانون مربوط با اجازه انتشار چهار صد میلیون اسناد خزانه تقاضا شده است در حقیقت میزان افزایش در وسیله مبادله بیش از سیصد میلیون ریال نخواهد بود.

بنابراین تقدیمی که عرض شد طرح قانون ضمیمه پیشنهاد و تصویب آن با قید دو فوریت نمائند میشود.

ماده ۱ - بانک ملی ایران مجاز است برای پرداخت مساعدت های موقت معاملات خارجی و همچنین برای خرید اجناس انحصاری علاوه بر مبلغ منظور در قانون ۲۵ خرداد

۱۳۲۰ تا میزان هفتصد میلیون ریال اسکناس در اختیار دولت بگذارد.

ماده ۲ - این مبلغ از حیط پشتمانه تابع مقررات قانون ۲۱ اسفند ۱۳۱۸ خواهد بود.

ماده ۳ - دولت میتواند از این مبلغ با شرایط مقتضی چهارصد میلیون ریال برای مساعده های معاملات خارجی و سیصد میلیون برای خرید اجناس انحصاری بتدریجی که لازم میشود اختصاص بدهد.

ماده ۴ - ماده ۲ قانون ۸ آبان ماه ۱۳۲۰ راجع با اجازه انتشار چهارصد میلیون ریال اسناد خزانه ملکی میشود.

رأیس - فوریت اول مطرح است. مخالفی نیست. رأی گرفته میشود بفوریت اول این لایحه موافقین بر خیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. فوریت دوم مطرح است موافقین بر خیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. مذاکره در کلیات است. آقای طباطبائی.

طباطبائی - اگر چه در جلسه خصوصی دو مرتبه در این باب مذاکره بعد کفایت تقریباً بعمل آمد و توضیحاتی از طرف دولت داده شد اما چون لایحه از لحاظ اروت عمومی مملکت کاملاً مورد دقت و توجه است و البته مورد علاقه همه اهالی مملکت است پس بنده لازم میدانم در جلسه علنی هم آقای وزیر دارایی در این باب توضیحات کافی تری بدهند وقتی که صحبت از اسکناس میکنیم بطوری که در مقدمه لایحه هم تصریح شده است ناچار توجه کامل و خصوصی هم به مسئله ارز یعنی لیره و قیمت لیره و کیفیت کنترلی که در ارز هست و هم راجع به اندوخته و موجودی که ما از این حیث بطوریکه توضیح دادند در حدود پنج میلیون پیدا کردیم البته بعد هم ممکن است اضافه شود باین مبلغ بنده صبح در جلسه خصوصی عرض کردم پول یعنی اسکناس عبارت است از قوه خرید و قوه معاملات عمومی مملکت ما هر قدر در این باب بیشتر دقت کنیم و توجه کنیم به اروت عمومی مملکت و جریان اقتصادی مملکت بیشتر کمک کرده ایم. ضمن توضیحاتی که فرمودند در دو جلسه خصوصی این بود

که امیدواری کامل هست از اندوخته لیره های موجود و هم این جریان اخیر دو قسمت اجناس که مورد استفاده و احتیاج عمومی است از این راه تأمین خواهد شد. بنده چون صبح فرصت نشد حالا خواستم این نکته را تذکر بدهم که ضمن توضیحات آقای بفرمایند که يك قسمت از این اجناس از امریکا باید خریداری شود مثلاً اتومبیل و لوازمش که برای این کار هست لاستیک و سایر وسائل و حتی گندم باید از امریکا وارد شود ما اندوخته مان لیره است و حال آنکه معامله با آنجا باید با دلار باشد و دلار هم با از صادرات مملکت باید تأمین شود با از این منبع ارز داخلی کشور و دیگر بنده خواستم توضیح بفرمایند که برای نیت خرید جنس بوده و هست ولی چه فکری فرموده اند که این کار زودتر عملی شود و زودتر در دسترس مملکت قرار گیرد و چون از وقتی که لیره های موجود ذخیره شد دولت سابق هم همین نیت بود که میگفت يك احتیاجاتی ما داریم و باید لیره تهیه کرد و بعداً با لیره های موجود آن اجناس را وارد کرد و بنده هنوز اطلاعی در این باب ندارم که آیا این فکر روی عمل هم رفته است و لباس عمل پوشیده است یا نه چون علاوه بر اینکه این اجناس مورد احتیاج ما است بر کسی پوشیده نیست که روز بروز مسئله گرفتن جنس و دادن اجناس و فراهم کردن اجناس خارجی از هر جهت مشکل تر است این صحیح است که يك اندوخته لیره ما در خارج پیدا کردیم و شاید روزی بندر بخورد و شاید هم ضرر نداشته باشد ولی ملاحظه بفرمائید که ما احتیاجاتمان روز بروز شدید تر است و راهها هم از هر جهت هم بطوری که برای دنیا مشکل است برای ما هم هست. بنده خیال میکردم که اگر تاکنون نکردیم بعد از این این اسکناس را که ما میدهم در مقابل اصلاً پول انگیریم لیره هم نمیتوانیم ذخیره هم لازم نداریم فقط در این باب قراردادی داشته باشیم قرارداد معاملاتی که از همان دست که ما پول میدهم با همان دست هم جنس بگیریم آیا این بهتر نیست؟ و آیا ممکن است در این باب مطالعه بفرمایند و تصمیمی اتخاذ شود که ما آن پنج میلیون را که صبح فرمودند ما دو میلیون و خرده

تعداد داریم و دو میلیون و مقداری هم ذخیره داریم که بعد باید بدهیم جنس بگیریم اینها را هم روی هم بریزیم و يك قرارداد و ترتیبی باشد که قطعاً جنس بماند برسد و اینها را نباشد که ما يك پولهایی را بدهیم و يك ذخیره هم در خارج پیدا کنیم ولی دادن جنس و گرفتن جنس موکول به آن بنده نامعلومی باشد که عندالقدره والاستطاعه باشد خوب نیست البته اگر ما بی نیاز بودیم و میتوانستیم تحمل کنیم هر اندازه تأخیر میشد عیبی نداشت ضرری نداشت ولی ملاحظه بفرمائید که هم از حیث خوار بار و گندم مخصوصاً و هم از حیث وسائل باربری ما احتیاج شدیدی داریم و در این باب هر اندازه هم تسریع شود به مصاحبت عمومی نزدیکتر است و حتی این مبلغ اسکناس که الآن اجازه انتشار داده میشود برای این است که اسکناسمان کم است و اگر در وارد کردن جنس و تصفیه حساب موجودی لیره اقدام عاجل و سریع بفرمائید (صبح هم بنده عرض کردم) معام نیست که بعداً آیا باز احتیاج پیدا خواهیم کرد که این لایحه را تجدید کنیم یا خیر و اگر در این باب اقدام عاجلی شد بنده خیال میکنم خیر احتیاجی نداشته باشیم و حتی شاید بعد از این خیلی محتاج نباشیم که از این راه خیلی بمصرف برسند مضافاً باینکه ما زیاد احتیاج به اندوخته خارجی تا آن درجه نداریم برای اینکه یک وقتی بود که کارخانجات و وسائل راه آهن و مهمات جنگی و از این قبیل چیزها مسورد احتیاج ما بود و دولت احتیاج داشت بطوریکه از خارج لیره بکند ولی ما الآن احتیاج با آنها نداریم و صرفاً مورد احتیاج ما يك قسمت اجناس خوراکی و پوشاکی است و حالا علاوه بر اینکه ما از صادرات هم يك اندازه لیره ارز میکنیم به عرضه لیره و اسعار خارجی هم افزوده شده یکی از محل شرکت نفت و یکی هم متعلقین در داخله مملکت ما دارند.

فرماندارانی - عرض کنم اگر چه این لایحه مربوط میشود باز بپرداز اسکناس و چون آقای طباطبائی (البته حقاً هم اینطور بود) ارتباطی با ارز قائم شد البته

يك قسمتش چنانچه در خود لایحه هم اشاره شده مربوط به ارز است از این لحاظ بنده توضیح عرض میکنم. علل مختلفی دارد که ما احتیاج پیدا کرده ایم به از بپرداز اسکناس یکی از آن علل که خودشان هم فرمودند این است که يك يك مدتی چه دولت و چه بازار گران و فتنه که جنسشان را میفرستند و ارز تهیه میکنند و فتنه که آن ارز تهیه بشود در مقابلش جنس وارد شود مدتی طول میکشد این پول ریال را که میماند این مدت يك قسمت که مربوط به دولت است و يك قسمت هم مربوط به بانک ملی و تجارت است که آنهم مربوط به بانک ملی میشود حالا بفرمائید چه خواهند کرد این یکی از علل را که ماندن اسکناس و یکی از عللی است که موجب بطور جریان اسکناس میشود صبح هم عرض شد حالا هم عرض میشود مطابق سوری که کمیسیون ارز بفرماید ما در حدود چهار میلیون و هفتصد و يك هزار و صد و پنجاه لیره ما موجودی داریم که از این مبلغ در حدود دو میلیون و پانصد هزار لیره تعهداتی داریم که این تعهدات عیناً بستی برور پرداخته شود البته این تعهدات چیزی نیست که بکمر بنده پرداخته شود و اجناسی است که خریداری شده و باید بپرداز داده شود این تعهدات ۲۵۹۸۵۵۳ لیره است در حدود نصف موجودی و دو میلیون و دویست هزار لیره داریم که هنوز در مقابلش تعهد خرید نداریم ولی هر روز ما مشغول معامله هستیم معاملات ما یکشنبه هر روز است و هیچ جای تعجب نخواهد بود اگر فرض بفرمائید که تا یکماه دیگر تمام این مبلغ تعهد خرید شده است چون قرار دادهای برای خرید بستیم که آنها باید بدهند و ما هم در مقابلش لیره بدهیم يك مقداری هم ما دلار داریم در حدود پنج میلیون رقم قلمی را عرض کنم در حدود ۵۰۷۷۰۱۴ دلار موجود داریم که در مقابل او تقریباً ۹ میلیون و شصت و یک هزار و خرده تعهد داریم که ملاحظه بفرمائید دلار کسر داریم که موجودی ما در مقابل تعهدی که داریم کسر است پس بطوری که ملاحظه بفرمائید کشوری مثل کشور ایران که در سال لااقل سی چهار میلیون دلار از آمریکا و جاهای

دیگر با دلار خرید میکنند و تقریباً بیست و پنج میلیون و دو بیست هزار دلار خرید سالانه میکنیم يك همچو موجودی خیلی مهم نیست که اسباب نگرانی عامه بشود يك موجودی است که همیشه داشته ایم اگر وضعیت دوسال قبل سه سال قبل کمسیون ارز مراجعده بفرمائید خواهید دید همیشه این موجودی بوده است و این را البته باید عرض کنم که در آینده از لحاظ اینکه با این موجودی مشکل است به وقوع نمیتوانیم این موجودی را تبدیل بکالا کنیم و از طرفی چه دول متفق و چه بهره که ما از شرکت نفت میبریم البته افزوده میشود و سعی دولت باید این باشد و همینطور هم هست که هر چه زودتر بمحض اینکه این لیره میرسد ما تبدیل بکالا کنیم و در این موضوع هم بنده یقین دارم که اشخاص یعنی هم دولت و هم آنها که بملایره میفروشند و دلار میفروشند ماسه می کنیم و هم آنها کمک خواهند کرد که در مقابل آنها کالاهایی بدهند و البته تا بحال شده است و کالاهایی هم رسیده است و صورتش هم اگر لازم باشد بنده در موقعش عرض مجلس میسازم فلس مهمش گندم است و تا بحال قریب شصت هفتاد هزار تن گندم ما وارد کرده ایم بعداً هم وارد میکنیم چیزهای دیگر هم وارد میکنیم پس اگر يك نگرانی باشد برای آتی است و آتی باید توجه شود که این لیره و دلاری که تسعیر میکنیم هر چه زودتر تبدیل بکالا بشود و این کالاها بجهان بیفتد و وقتی که آمد و بفروش رسید پول بر میگردد و میرود پیش بانک و بالاخره ما مجبور نخواهیم بود که بیش از حد دو هزار میلیون ریال بیشتر داشته باشیم تا این اندازه این لایحه پیشنهادی مربوط بود به ارز اما راجع بقسمتهای دیگری که آقای طباطبائی فرمودند و او مربوط میشود باینکه بنده يك توضیحی عرض کنم که از لحاظ تأمین احتیاجات عمومی چه اقداماتی شده آن مربوط میشود به خوار بار و همین چیزهایی که ما معمولاً از خارج وارد میکنیم این موضوع به محال بلکه از دیر زمانی است که دولت در مد نظر داشته است که خوار بار سال گذشته ما که خیلی بد بوده است ترتیبی بدهد که تا رأس خرمن این چند ماهه را بعد لازم گندم داشته باشد البته نتیجه هم بخشیده

است گر چه با اندازه که ما لازم داشته ایم که وضعیت همه کشور را تأمین کند در سیده است ولی البته با اندازه که مردم يك قوت لایمونی داشته باشند رسیده و همینطور هم تسعیر شده و امیدوار هم هستیم که تا رأس خرمن بقدر کفایت برسد و حتی دولت در نظر گرفته است که مبادا سال آینده باز هم وضع محصول خوب نباشد و ما بی ذخیره نباشیم يك معامله خیلی مهمی است اخیراً در آمریکا شده است امیدوار هستیم آتی هم برسد بیکه اگر احیاناً خدای مکرده وضع محصول بد بود ما در این موضوع پیش بینی لازم را کرده باشیم و يك ذخیره صحیحی در تمام کشور داشته باشیم و البته تمام این وضعی که عرض میکنم معامله شده است و دولت آمریکا هم ترتیب حمل را بر عهده گرفته است ولی اینکه کی خواهد رسید آن البته يك چیز هائی است که هیچکس نمیداند و حتی خود آمریکا هم که تعهد کرده است آن جنس را وارد بکنند نمیداند چه موقع خواهد رسید ولی چون خواسته های ما تا بحال مرتب رسیده است دلیلی نداریم که بگوئیم در آتی نخواهد رسید و امیدواریم که در آتی هم بترتیب برسد همچنین راجع باجناس دیگری هم که کشور محتاج است از قبیل قند و شکر و کامیون و لاستیک و غیره تمام اینها چه از طرف وزارت بازرگانی و چه از طرف وزارت دارائی همه اینها در مد نظر گرفته شده و تا ما ایندگان بنگاه های خارجی که در طهران هستند مذاکره شده و امیدوار هستیم که نتیجه بدهد ولی البته باز هم باید عرض کنم که با این جنگی که در پیش است و هر روزه بروخامش می افزاید ممکن است دیر برسد و بکندری بموقع نرسد ولی در هر صورت ما در صد تأمین و تهیه آلتها بر آمده ایم و فروشندگان هم اطمینان داده اند که بوساللی ما برسانند اینک فرمودند قسمتی از این اجناس را ما از آمریکا میخریم و این لیره هم بدرد آنها نمیدورد البته همینطور است ولی ما هم تجارت با آمریکا داریم همینطور که از آمریکا میخریم با آمریکا هم میفروشیم و تا بحال هم تقریباً تعادلی بین بازرگانی ما و آمریکا داشته و خرید و فروش تقریباً در يك حد بوده است و در آتی هم اگر خریدی که ما از آمریکا داریم بیش از فروشمان بود دولت

فکری خواهد کرد که مساوی و تأمین بشود و تصور میکنم بفرض اینکه موفق به تعادل نشویم يك ترتیب دیگری و وسائلی که در نظر است امیدوار هستیم تأمین شود این تقریباً رؤس مسائل بود که آقای طباطبائی فرمودند و بنده هم جواب عرض کردم ولی در قسمت خود لایحه هم چون عرض کردم يك توضیحات دیگری عرض میکنم حضورتان این است که عرض میکنم خلاصه منظور دولت از پیشنهاد لایحه این است که در اثر اتفاقات و جنگ عالم کبر گردش اسکناس در کشور بطلی شده است و ما احساس میکنیم این مقدار اسکناس که در کشور است و اجازه انتشارش از طرف مجلس داده شده این مقدار اسکناس با این بطور جریان تأمین نمیکند وضعیت بازرگانی و اقتصادی کشور را و این بطور جریان البته علمی دارد که بکیش موضوع ارز بود که فرمودید و جواب عرض کردم و علل دیگری هم دارد مثلاً يك بازرگانی جنس از ایران میخورد مثلاً پشم میخورد میخواهند صادر کنند امروز غیر از گذشته است مدتی میگذرد که این پشم صادر شود و وقتی که صادر شد و وسیله صدور فراهم شد مدتی طول میکشد که بفروش بعد هم که پولش بدست آمد مدتی طول میکشد که تبدیل بریال کنند (صحیح است) همچنین اشخاصی که میخواهند جنس وارد کنند آتی هم در قسمت ورودش معطلی دارد و هم در قسمت فروشش و این يك چیزی است طبیعی است و ما هم نمیتوانیم جلویش را بگیریم و عرض کردم معمولاً يك مقدار اسکناس در مواقع عادی شاید در عرض سال بیست مرتبه بر میگردد به بانک ملی و مجدداً بدست مردم میآید و حالا نصف آن گردش را هم ندارد پس اگر ما سابق با دو هزار میلیون ریال اسکناس میتوانستیم وضعیت بازرگانی خودمان را ادامه بدهیم و بیست مرتبه بر میگشت و هر دفعه چهل میلیون حالا چون ده مرتبه بر میگردد میشود بیست میلیون ریال پس حقاً ما بایستی مقدار اسکناسی که در جریان است دو مقابل کنیم تا به آن اندازه داشته باشیم ولی دو مقابل را بطور مثال عرض کردم و شاید الآن دو مقابل لازم نباشد چون مقدار معامله با اندازه

سابق نیست و معامله کم شده است و این جهت در همه چیزها هست و این جنگ اثر خودش را در عمل کار تجاری و اقتصادی و بانکی دارد و از این جهت دولت تقاضا میکند که يك مبلغی بر آن میزانی که فعلاً در جریان است زیاد کنیم این يك قسمت از پیشنهاد دولت است و يك قسمت دیگر از پیشنهاد دولت این است که دولت مجبور است در عرض سال در يك قسمت کم سال يك قسمت زیادی از اجناس انحصار بر آن خریداری کند و این اجناس انحصاری در سال بالغ بر هشتصد هشتصد میلیون ریال میشود پنج است پنجه است و سایر چیزهایی که در مقدمه لایحه هست این اجناس را ما مجبور هستیم در يك مدت کمی خریداری کنیم و در يك مدت بیشتری بفروشیم و برای این کار يك سرمایه ای لازم است خود دولت يك مقداری را دارد و چون بازنشده است خرید و فروشش بطلی باشد باز هم لازم میباشد که يك مبلغ دیگری هم به ما کمک کنند و مخصوصاً خواهیم این بکنند را در جواب آقایان عرض کنم که يك مملکتی اگر مجبور شود برای احتیاجات روزانه اش قرض کند وضعیت مالی و اقتصادی آن کشور البته بد خواهد بود ولی ما بحمد الله در این مدت مجبور بقرض نشدیم و در آتی هم مجبور بقرض نخواهیم شد اما يك مملکتی مثل ایران که امروز يك قسمتی از بازرگانی را در دست دارد باید برای بازرگانی خودش سرمایه تهیه کند و همانطور که يك بازرگانی برای معاملات خودش احتیاج پیدا میکند که يك مبلغی از بانک وام بگیرد و کارش را راه بیندازد این دلیل بر این نیست که این بازرگان بی اعتبار شده است دولت هم همینطور است برای کار بازرگانی مجبور نمیشود مبلغی از بانک بگیرد و پس بدهد پس این پول را که ما میخواهیم چه برای تجارت و چه برای تجارت خارجیه مثل بازرگانی است که می آید از بانک میگیرد و میدهد ولی گرفتن بازرگان قانون لازم ندارد ولی معامله بانک با دولت مطابق قانون منوط با اجازه مجلس است این است که آن معامله تجاری را که بانک با بازرگانان عادی میکند نمیتواند با دولت بکند و معامله بانک با دولت منوط با اجازه مجلس شورای

ملی است این است که برای این معامله تجارتی با بازار گاهی عادی بانک با کمال میل معامله میکنند ولی صاحبور هستیم بیاییم قانون بگذرانیم برای اینکه قانون معامله بانک را با دولت محدود کرده است و منوط کرده است با اجازه و تصویب مجلس شورای ملی. بانک قسمت هم منوط و مربوط است به معاملات خارجی. معاملات خارجی هم همانطور که عرض کردم در نظر است آن پیشنهادی که آقای مطالبائی فرمودند اتفاقاً همین نظر دولت بود که اگر ما با کشورهای ~~که~~ با آنها معامله داریم عوض اینکه بانک ارزی را واسطه قرار بدیم ارز را واسطه قرار ندیم، ارز واسطه نباشد و ریال باشد ماریال بآنها بدیم آنها هم جنسشان را با ماریال بفروشند کما اینکه مباد دولت روسیه با (اتحاد جماهیر شوروی) و غیره سابقاً هم عمل می شد تعمیم بدیم این تا بانک حدی از اشکال اینکه میزان ارز و نسبت ارز با ریال چقدر است خواهد گشت و البته اگر ماموق بشویم (همانطور که عرض کردم در نظر داریم) در این طریق البته بانک اشکالاتی که مربوط بارز باشد رفع خواهد شد. مامیگوئیم ریال هم جنس میدیم و ریال هم جنس میخریم و ریال را مآخذ قرار میدیم و میشود گفت در بین تمام اقود دنیایکی از اقود ثابت با اعتبار همین ریال است (صحیح است) این هم بانک نظر دولت است. پس بنا بر این بطور خلاصه این دو قسمتی است ~~که~~ فرض شده است و علتش هم همین بود که عرض کردم باز هم اگر آقایان راجع به جزئیات آن توضیحاتی بخواهند و مطالبی باشد البته بنده عرض خواهم کرد.

رئیس - آقای اراقی.

اراقی - بنده با اینکه بشخص آقای وزیر دارائی ایمان دارم و بدون تعارف اعتقاد دارم که تنها مرد صالح و امینی که برای اینکار انتخاب شده است ایشان هستند برای اینکه هم امانت دارند هم جدیت دارند و چنین داریم آقایان هم با من هم عقیده هستند و من هم در عقیده خود به ظاهر اتمام (صحیح است) بنده در کمیسیونهایی که منعقد شد برای اینکار حضور داشتم مذاکرات جلسه خصوصی را هم تماماً گوش کردم و تا اندازه صدیق میکنم که کار بیک مرحله بنیستی رسیده است و چاره جز این نیست

معذرت بنده نمیتوانم خودم را قانع ~~کنم~~ و ناچارم بصورت مخالفت باک تذکرات مفیدی بدهم حالاً شاید هم مفید نباشد و آن اینست که باید توجه کرد چه علت و چه موجبانی فراهم شده است که کار باین جبه کشیده شده است و ناچار میشود که حقیقتاً کل میقه بکنیم یعنی بزور پولمان را زیادی منتشر کنیم و از اعتبارش بکاهیم و سطح زندگانی را بالا ببریم این موجبات را باید توجه کرد که در آتیه دو مرتبه این مضیقه فراهم نشود. بعقیده بنده این سیستم غلط اقتصادی که چند سال در مملکت ما ایجاد شده نتیجه همان است که منتهی باین جریان و این امر شده است. بانک روبه غلطی پیدا شده بود در مملکت ما در عصر حکومت گذشته که هر سال باید شیفر ورقم بود چه برود بالاسالی سده میلیون لااقل برود بالادرآمد بود و برای آن درآمد جعل می کردند. البته درآمد تولید ثروت به نسبت همان پانزده سال بیست سال پیش بود و تولیدش بیشتر نشده بود زیادتر شده بود اگر هم گفته شود حقیقت ندارد این ارقام بزرگی ~~که~~ در بودجه گفته می شد و نوشته میشد وصول نمی شد وصول شدن آن ارقام هم که خرج در مقابلش بود مشکل می شد چه میکردند؟ می آمدند و ناچار اسکناس زیادی انتشار میدادند و مساعده از بانک می گرفتند که مخارج را بدهند و در نتیجه قیمت پول روز بروز تنزل پیدا کرد اولی که اسکناس منتشر شد سی میلیون تومان اسکناس منتشر شد و معادل آن هم برایش پشتوانه نقره و طلا بود و مساوی بود با آن و تا چندین سال غلطو باهم معامله می شد حتی مردم ترجیح میدادند پول نقره را رد کنند و پول کاغذ بگیرند بتدریج که دولت شروع کرد به بالا بردن رقم بودجه و درآمد هم در مقابلش نداشت و محرمانه از بانک مساعده می گرفت و مخارج را می کرد و مخارجش را کفاف می کرد و در ضمن واردات هم فزونی بر صادرات داشت و مجبور شد ~~که~~ نقره را حبس بکند و مقدار اسکناس و انتشار آن روز بروز زیاد شد و شروع شد باینکه ارزش پول کم بشود. آقای وزیر دارائی در ضمن صحبتشان فرمودند چون مافرض نمی کنیم و مقروض نیستیم مانع ندارد اسکناس زیادتر منتشر کنیم

صحیح است از خرج قرض نمی کردید ولی محرمانه دولت همیشه از وجود آن اسکناسهای چاپ شده موجود در بانک استفاده میکرد مرتباً و حالاً هم مقروض ببنک هستیم بانک اساساً غیر از معامله با دولت معامله دیگری ندارد و عایدات بانک همان منفعت پولهایی است که از دولت میگیرد. بانک سیستم اقتصادی غلط بوده که غالب اشیاء و اجناس لازمه و مواد مهم تولید شده در خود مملکت را دولت منحصراً میخرد با آنچه قیمت با قیمت ده سال پیش گندم را بقیمت ده سال پیش بنبه را با قیمت ده سال پیش در صورتیکه ضروریات زندگانی چندین برابر زیادتر شده بود دیگر مالک و زارع نمی توانستند گندم و پنبه بکارند صرف میکنند برایشان که بکارند و پنبه تهیه کنند بهمین مناسبت پنبه و گندم در مملکت ما کم شده یکسال خشکسالی داشتیم و بهمین جهت که برای زارع صرف نمیکنند تهیه نمیکنند و نمیکارند و گندم کم است الآن در مملکت و دیگر زارع نمیتواند وقت و انرژی خود را صرف کند و گندم برای مملکت تهیه کند همین جور پنبه این انحصار پنبه سبب شد که مقدار تولید پنبه چندین برابر تنزل کرد بنده با اینکه خودم وارد سیستم ولی از نزدیک آشنایم هستم نمی بینم و میدانم و هر چقدر گفته شود که این ادارات بر عرض و طول اقتصادی اینها و آنطور ترقی کرده است و خدمت کرده است و پنبه را خوب و زیاد کرده است دروغ است و مطالب همینطور است که عرض کردم این ارقام از حیث مقدار زیاد است ولی از جهت درآمد خیر و باید این سیستم غلط اقتصادی را عوض کرد و بنده خواستم اطلاعینان پیدا کنم که آیا دولت در صدد هست که این سیستم را اصلاح کند تا کار منتهی باین جاها نشود؟ در نتیجه همین سیستم غلط اقتصادی بود که کنترول ارز پیش آمد و در نتیجه همین کنترول ارز بود که ارز لیره ما حالا به پنج میلیون رسیده و حالا ما باید بزور آبش ~~کنیم~~ و پولهای ما برود پولهای موجود بانکهای ما همه خرج خرید آنها شده که از او باید انتشار اسکناس بدیم. آیا فکر میکنید که ما را از شر این کمیسیون ارز خلاص کنید که دیگر یک چنین زحمتی برای

ما تولید نشود؟ همانطور که عرض کردم بنده آقای وزیر دارائی ایشان داریم و همانطور که عرض کردم باباشان ایمان و اعتقاد داریم ایشان مرد بزر و فعال و صالحی هستند برای این کار و بنده سر ریخته اظهار میکنم که وزرای قبل از ایشان این مزایایی که نسبت به من عرض کردم نداشتند نه مردمان بصیرت داری بودند نه مردمان فعاصلی بودند حتی می توانم سر ریخته عرض ~~کنم~~ درست هم بودند و باید کارهایشان را رسیدگی کنید که این مضیقه ها و بدبختیهای که برای ما فراهم کرده اند رسیدگی و تعقیب شود. من نمیدانم هنوز مأمورین کشف جرائم... آقای وزیر دادگستری... منتظر این هستند که حسب الامر ملوکانه کسی را تعقیب کنند...

اقبال - قدری بلندتر.

اراقی - آقای وزیر دادگستری هم خودشان بشخص میتوانند کسی را تعقیب کنند...

وزیر دادگستری (آقای آملی) - مأمورین کشف جرائم سابقاً هم وظیفه خود را انجام میدادند. حالاً هم البته انجام خواهند داد.

اراقی - انشاء الله به بینیم. عرض ~~کنم~~ اینها را باید بکارهایشان رسیدگی کرد و ما را خلاص کرد از شر این کارهایی که ایشان کردند. یکی شان ده گذاشت و فرار کرد دوتای دیگرشان که اینها هستند انشاء الله

یکی از نمایندگان - آقا قدری بلندتر. نمیشنویم.

اراقی - تحت تعقیب قرار گیرند تا در آتیه نظایری پیدا نکنند. یکی که سوار شد و رفت برای خودش بگردد و فرار کرد ولی دوتای دیگرش تا فرار نکردند واقفاً تا هستند بکارهایشان رسیدگی بشود یکی آقای رضاقلی خان بود که در رفت...

چند نفر از نمایندگان - آقا بلندتر بفرمائید

اراقی - یکی آقای عباسقلی خان و یکی آقای حسنقلی خان ~~که~~ هنوز اینجا هستند امیدوارم بانک تریبی بدهند و موجبانی فراهم کنند برای رسیدگی بعملیاتی که این دولتری

که فرار نکرده اند رسیدگی و تعقیب بشود نه بایه غیرت
بشود برای دیگران که خیلی سوء استفاده نکنند از مقامشان
وقتی که این قضیه قیمت ارز ۱۴ تومان بود بنده در مجلس
سوال کردم چهار ماه پیش که هنوز مقدار این لیره ها رسید
چهار صد هزار تا رسیده بود در سوال تمام این نکاتی را که
بهش برخوردید اشاره کردم

چند نفر از نمایندگان - آقا بنامد تر شنیده میشود .
آقای - حتی اشاره کردم تمام سرمایه نقدی بانک صرف
خرید اینها میشود بی مصرف و برای ما اثبات شده میشود و ما را
بافلاس خواهد کشاند و مجبور میشویم که اسکناس زیاد تری
منتشر کنیم و تا زود است بانک فکری بکنید ولی وزیر دارائی
وقت در جواب بنده يك مشت مطلب و با بس که با مطالب
مربوط نبود بهم بافتند و این جا گفتند و آقایان هم شاهد هستند
که اگر همان وقت متذکر شده بودند و جلوی این را می گرفتند
کار باین جاها نمیرسید بنده عرض میکنم افراد این مملکت
ما محدود است پانزده میلیون است موادی هم که در مملکت
ما موجود است محدود است و معلوم است که چقدر است .
برای این افراد و این مواد دویست میلیون تومان در جریان
بود حال اگر مقدار این بشود دویست و هفتاد میلیون تومان
در جریان یعنی بر قیمت این مواد موجود اضافه می شود
و در نتیجه قیمت زیاد میشود و سطح زندگی بالا میرود و
جلو گیری از آن هم باختیار آقایان نیست سابقاً ما هم قبل از
شما این ادعا ها را میکردند و از عهده بر نیامدند بنده خوب
بخاطر دارم و از گوشه و کنار می شنیدم در زمان شاه سابق
وقتی که این سیستم اقتصادی غلط من در آوردی را درست
کردند در ضمن احتیاجی هم پیدا میکردند که اسکناس زیاد
منتشر کنند شاه سابق خودش بیش از همه نگران بود و
احساس کرده بود که اسکناس را اگر زیاد چاپ و منتشر
کنند سطح هزینه زندگی بالا میرود و باید ارزش هزینه
زندگی کم بشود آنوقت بهش میگفتند قربان اینطور نیست
ما مواد اولیه را قیمتش را ثابت میکنیم بنابراین سطح
زندگی هم ثابت میماند گندم را قیمتش را ثابت میکنیم

خرید و فروشش هم دست دولت میماند و روی این نظر
قیمت آن ثابت خواهد ماند . برنج را ثابت میکنیم و خرید
و فروشش را انحصار دولت میکنیم و سطح زندگی قیمتش
ثابت میماند روی این قضیه همین طور عرض کردم راجع
بگندم که تثبیت نرخ غله پیدا شد اما واقعاً آیا تأثیر کرد
و یا گندم به همان نرخ سابق باقی ماند ؟ خیر . نکاشتند و
از مقدارش کاسته شد و اسی مواد دیگر لوازم و احتیاجات
دیگر مانند کفش و کلاه و اجناس خرازی و سایر اجناس مورد
احتیاج مردم هم رفت بالا تا باینجا رسیده حالا هم هر چه
سعی بشود از اختیار دولت خارج است که بتواند سطح
زندگی را پایین تر بیاورد و ثابت نگه دارد بلکه انتشار
اسکناس زیاد تر سطح زندگی را خود بخود بالاتر خواهد برد
و يك انفلاسیون تولید خواهد کرد . حالا که ما يك جای
بن بستی رسیده ایم و معاملات را کند نموده است و ناچار هستیم
این پول را منتشر کنیم اقلاً اطمینان بدهید که مطالعه دقیقی
در این سیستم غلط اقتصادی من در آوردی این چند ساله
بکنید تا دیگر باین چاله ها و گودالها بر خورد نکنیم و در
آئیه هم محفوظ بمانیم و ما را از شر این کنترل ارز خلاص
کنید که در آئیه این جور دیگر کلاه بسر ما نرود و ما
محفوظ بمانیم (صحیح است - احسنت)

وزیر دارائی (آقای بدر) - بنده اولاً تشکر میکنم

از حسن نظر آقای اراقی نسبت به خودم و امیدوارم که
عملیات ما يك طوری باشد که این حسن ظن ایشان ثابت
بماند ولی در بعضی از مطالبی که ایشان فرمودند متأسفانه
مجبورم که مخالفت بکنم با نظریه ایشان

چند موضوعی که ایشان فرمودند حالا بنده چند
موضوع را البته که بر جسته است جواب عرض می کنم .
مطالبی را که فرمودند کلیات بود ولی در يك قسمت باید
جواب عرض کنم که اینطور که با اطلاع ایشان رسیده است
نیست اولاً راجع به سیستم اقتصادی کشور این يك موضوعی
است که میشود در اطرافش خیلی بحث کرد و حرف زد بنده هم
راجع به قسمتی از فرمایشی که اظهار داشتند کاملاً موافقم

يك معایبی داشتند که باید رفع کرد آن معایب را تصور
نمیکنم هیچ کشوری در هیچ رشته از کارهایش بی عیب باشد
البته باید عیب را رفع کرد مجلس هم البته داشته است و
آمدن خود گفت نداشته است ملاحظه فرمائید این آبادیهائی
که شده است در نتیجه این سیستم بوده است منتهی ضررهای
رسانده است در يك قسمت هم چون خیلی مفصل است بنده
باید يك موقعی خدمت شان تنها برسم و با هم مذاکره کنم
و استفاده کنم از نظر ایشان ولی آنچه که لازم است بنده
اینجا عرض کنم که با همان سیستم که معیوب فرض میکردند
ایشان هیچ وقت دولت کسر بودجه اش را از طریق وام جبران
نمیکرد وام هائی شده است از بانک ملی ولی تمام آن
وام هائی بوده است که بتصویب مجلس شورای ملی رسیده
است و ممکن است بنده صورت آن وامها را هم به عرض
مجلس شورای ملی برسانم اگر فراموش شده است باید
عرض کنم وامهائی بوده است که همه بتصویب مجلس شورای
ملی بوده است و آنهم برای کار هائی بوده است که اصولاً
دولت نمیکرده است و در همه جای دنیا هم میشده است و ما
وام نمیکردیم مثلاً ملاحظه فرمائید راه آهن در کجای
دنیا شده است که راه آهن را دولت تمام با درآمد جاری
مملکت بکند ؟ (صحیح است) حالا اگر ما چندین
صد میلیون خرج کردیم از این چند صد میلیون فقط
يك قدری از بانک ملی وام گرفته شده و خرج شده و
به این مصرف رسیده است (افشار - ولی حالا میفرمائید)
راه آهن را عرض کردم . این نظر کار غلطی نبوده است
چون معمولاً در کار های دیگر همه را قرض میکنند و بتدریج
پس میدهند ولی ما معکوس کردیم تقریباً صدی هشتاد را از
مخارج جاری دادیم و صدی بیست آنرا قرض کردیم و این عیب
يك سیستم اقتصادی میشود دوم اینکه اظهار فرمودند دولت
هر وقت پول نداشت نه علنی بلکه بطور مخفی شاید استفاده
میکرد از اسکناس و انتشار آن این را هم بنده جد آنکذب
میکنم برای اینکه سه سال از آن مبدرا خود بنده متصدی
کار بودم و در این مدت سه سال يك دینار و یکشاهی عرض

میکنم که ما از بانک ملی از این اسکناسهای بانک ملی بدون
اینکه بنده و ب مجلس شورای رسیده باشد استفاده نکرده ایم
و بنده حاضر هستم اگر دیگران اینجا هستند ولی من
اینجا حاضر هستم و صریحاً عرض میکنم اگر هر کس حاضر
است این ادعا میکند من حاضر برای شما گفتم هستم و هر
کس غیر از این گفت من حاضر هستم خلاف آنرا ثابت میکنم
(صحیح است - احسنت) حالا این دو موضوع را بنده بطور
جزء عرض کرده ولی موضوع دیگری است که باید درش
صحبت و بحث مفصلی شود و آن راجع به سطح زندگی است
و اظهار فرمودند که انتشار اسکناس اضافی باعث افزایش
هزینه سطح زندگی میشود عرض میکنم این موضوعی
است که همه در آن متفق الرأی هستند در موضوع هزینه
زندگانی علل دیگری موجود است محتمل است در بعضی از
مواقع آن هم در مواقعی که کشور یا دولت انتشار اسکناس
را برای هزینه جاری خودش لازم میداند یعنی در واقع قرض
میکند خود يك همچو قرضی بدین است در همه جای دنیا
میکوند اعتبار آن اسکناس ساقط میشود جهت هر زمان
زندگی و قیمت اجناس بالا میرود یعنی قیمت اجناس نسبت
به آن پول رایج بالاتر میرود چون زیاد میشود اسکناس ولی
امروز که ما این نقایص انتشار را داریم قبل از هم عرض کرده
بودیم ما تعادل دارد آقا و بنده عرض میکنم اگر ما در این
بودیم که تقدیم مجلس شورای ملی کرده ایم عرض کنم که
اگر نتوانستیم اینقدر در آمد پیش بینی شده است
وصول کنیم خرج هم در مقابلش نخواهیم کرد (صحیح است)
پس بنابر این همانطور که در ظرف سه سال که بنده متصدی
این امر بوده يك دینار از اسکناس بدون جهت و بدون
تصویب مجلس شورای ملی استفاده نشده حالا هم اینجا بنده
عرض میکنم که هر دقیقه که بنده به بنم که وصولی ما با
آن خرجی که باید بشود تطبیق و تعادل نمیکند و لو اینکه
بودجه بتصویب مجلس شورای ملی رسیده باشد بنده فوراً
آن خرج را قطع خواهم کرد (صحیح است) بعداً اگر فکری
برای در آمد شد یا مالیات زیاد شد یا کار دیگری شد

بعضی مجلس شورای ملی خواهد رسید (صحیح است) ولی بنده بدون داشتن در آمد و وصولی خرجی نخواهم کرد (صحیح است) و ممکن نیست بنده بیش از آنچه در آمد داریم خرج کنم و باین جهت عقیده شخصی بنده این است که بهیچوجه این انتشار بر اضافه کردن سطح زندگانی ارتباط ندارد و اضافه نخواهد کرد سطح زندگانی را ولی بدیهی است در يك مواقعی که اجناس کم است چه اجناس وارده از خارجه و چه اجناسی که از داخله باید تهیه شود ممکن است همیشه اشخاص نفع طلب برای هر صدائی که در می آید آنها استفاده میکنند و میکشند روی قیمت جنس و این هم برای این است که اینها آدمهایی هستند نفع طلب و منفعت پرست که این کارها را در کشور میکنند جلوه گیری از آنها هم راه هائی دارد یکی از آنها این است که آن ها ایمان پیدا کنند و بدانند بوسیله يك مشت جنسی که در دست دارند خون مردم را نباید بکشند و اینها را اجناس را گران کنند و مردم را دچار زحمت بکنند (صحیح است) ولی این عمل آنها نتیجه انتشار اسکناس نیست هر اقدامی بنا بود بشود آنها کار خودشان را میکردند يك روز باران زیاد بیاید آنها این کار را میکنند باران کم هم بیاید باز آنها بالا میبرند اینها همیشه منتظر يك بهانه و يك چیزی هستند برای استفاده و نفع. یگانه راهش هم همانست که غیر از ایمان که عرض کردم آنچه که مربوط بواردات است زیاد جنس وارد کنیم اجناس داخلی مان را هم در جمع آوری و تقسیمش حتی المقدور سعی بشود که هم خوب جمع آوری شود و هم از روی اعتدال تقسیم شود فقط یگانه راهش همین است و بس البته طرق دیگری هم برای جلو گیری دارد و آن طرق مجازائی است مثل قانون جلو گیری از احتکار که اخیراً قانونش از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است که از آن راه هم جلو گیری خواهد شد ولی راه عملی آن هم همین است که دولت بقدری جنس وارد کند که جنس زیاد بشود و محتسرين نتوانند در هر قسمت سوء استفاده کنند و بالا بزنند قیمت جنس را ولی عرض میکنم این موضوع اسکناس

باعث ترقی سطح زندگانی نمیشود این عقیده بنده است و عقیده هم مختلف است و ممکن است اشخاصی هم باشند که برخلاف این عقیده استدلال کنند ولی آنچه را که تجربه بمن نشان داده است و خیلی غور کردم باین نتیجه رسیدم و همین است که عرض کردم و بنده باز عرضم را بهمان اندازه که آقامذاکره فرمودند محدود کردم اگر باز هم مطلبی باشد البته جواب و توضیح عرض خواهم کرد. (صحیح است) کافی است (مذاکرات).

رئیس - رأی گرفته میشود...

دکتر جوان - بنده پیشنهاد داده ام.

رئیس - پیشنهاد در مواد باید طرح شود نه در کلیات (صحیح است) رأی گرفته میشود بورود در شور مواد آقایانی که موافقت برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده اول خوانده میشود:

ماده اول - بانک ملی ایران مجاز است برای پرداخت مساعده های موقت معاملات خارجی و همچنین برای خرید اجناس انحصاری علاوه بر مبلغ منظور در قانون ۲۵ خرداد ۱۳۲۰ تا میزان ۷۰۰ میلیون ریال اسکناس در اختیار دولت بگذارد.

دکتر جوان - اجازه می فرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

دکتر جوان - بنده در کلیات این قانون عریضی داشتم چون بکفایت مذاکرات در کلیات رأی گرفته شد حالا فقط دلائلی که بنده را وادار کرد پیشنهاد اصلاحی خودم را تقدیم کنم عرض میکنم. بنظر بنده از اشکالات مهم این پیشنهاد دو اشکال عمده حقوقی است یکی این است که حقیقه در این جا بنده می بینم تا اندازه وظایف دولت با وظایف بانک با یکدیگر مخلوط شده چون اصولاً بانک با آنکه بدیهی است که در اختیار دولت است و تعلق بدولت دارد ولی خودش قانوناً دارای يك شخصیت حقوقی جداگانه است و روابط بانک با دولت روی مقررات بانکی است یعنی اگر در يك موقعی دولت و مجلس ضروری دید باینکه بانک از سرمایه

خود و وجوه خود برای مصارف دولت ممکن است بپردازد این ترتیبش نیست که قانون بگذرد و بانک را مکلف کنند که بلا شرط مبلغی از سرمایه و اسکناس خود را بپردازد تا کنون هم این جور معمول نبوده بلکه اگر ضرورتی پیش می آمده بموجب قانون مصوب مجلس شورای ملی يك وامی بانک بدولت میپرداخت عرض کردم بموجب اجازه مخصوص مجلس شورای ملی دولت هم بالاخره احتیاجات خود را روی مقرراتی که بود رفع میکرد ولی در این قانون در ماده اولش مینویسد: بانک ملی مجاز است برای پرداخت مساعده های موقت معاملات خارجی و همچنین برای خرید اجناس انحصاری علاوه بر مبلغ منظور در قانون ۲۵ خرداد ۱۳۲۰ تا میزان هفتصد میلیون ریال اسکناس در اختیار دولت بگذارد بنده این جا خواستم عرض کنم خوب بانک این مبلغ را در اختیار دولت گذاشت و دولت هم آن اندازه که میخواهد با آن هزینه هائی که دارد تأمین کند و مصرف کند خوب بعد از نظر حقوقی چه خواهد شد؟ دولت از نظر حقوقی در مقابل بانک نسبت باین مبلغ خود را وام دار میداند و بعد این مبلغ را ببانک خواهد پرداخت و بانک هم از دولت طلبکار میشود یا اینکه خیر. روی این اصل که اگر این طور باشد بعقیده بنده صحیح نخواهد بود چون تصور کردند بانک متعلق بدولت و ملت است بنا بر این بانک میتواند این مساعده ها را بلا شرط بدهد. اگر این باشد عرض کردم این صحیح نیست. این یکی که بالاخره در این جا نوشته شده و این اشکال وارد است و در این ماده عنوان شده است که بالاخره بانک بچه اسم و بچه عنوان میپردازد این پول را؟ بانک بالاخره بانک مؤسسه ایست که صرفاً عملیات بانکی را انجام میدهد و بهیچوجه در پرداخت هزینه های دولتی مداخلاتی ندارد و تا کنون هم نکرده است و نباید بکنند اما اشکال دوم که بنظر بنده از لحاظ حقوقی آن هم تا اندازه اهمیت دارد موضوع پرداخت معاملات بازرگانی خارجی است این معاملات چون توضیح داده شده بدیهی است امروز وضعیت بانکت مسا طوری شده است که معاملات مهم اغلب با طرفیت دولتها

آقایان فرمودند و آقای وزیر دارایی هم توضیح فرمودند و الا موضوع قرارداد های بازرگانی و مساعده های مالی را اگر خواستند عملی کنند (چون فرمودند راجع به معاملات است) این معاملات حتی قرارداد ها باید با اطلاع مجلس برسد تا در اطراف و شرایط آن دقت شود و بالاخره تکلیف دولت معلوم باشد و بطور خلاصه باید عرض کنم تنها به اینکه گفته شود دولت اجازه دارد مساعده های بازرگانی بدهد این موضوع قرارداد های مالی را تمام نمیکند دولت نمیتواند يك مساعده هایی روی يك قرارداد هائی قبل از اینکه به تصویب مجلس برسد بپردازد.

وزیر پیشه و هنر و بازرگانی (آقای هژیر) - بنده يك

نکته را خواستم عرض کنم که فرمایشات آقای دکتر جوان که اشکالش بیشتر بر این بود که بانك ملی يك مؤسسه است مستقل از يك حيث تأمین نظر آقای اراقسی را هم میکنند عرض کنم که همانطور که آقای وزیر دارایی بعرض مجلس رسانداد البته در وضع اقتصادی هر مملکتی نظریات مختلف زیاد ممکن است باشد. معاینه هم ممکن است اشخاص مختلف بنا بنظر های اقتصادی مختلفی که برای خودشان اتخاذ میکنند برای وضع اقتصادی دوره های گذشته دولت ایران هم بگویند و لای يك نکته را هم تصور میکنم اگر آقای اراقسی با احاطه و بصیرتی که بامور اقتصادی و ارزی و پولی دارند اگر توجه فرمایند تا حدودی با انصاف سازش ندارد و آن این است که فرمودند با این سیستم اقتصادی که بود هیچ چیز تولید نشد اگر يك نظری واقعا بکارخانه های دولتی و غیر دولتی فرمایند تصدیق میفرمایند که خیلی چیز تولید شده است ما کارخانه های داریم که سیصد میلیون متر در سال پارچه می بافند. این تولید نشده است یا دولتی یا غیر دولتی. کارخانه صابون داریم کلیسریں داریم حریر بافی داریم اینهمه کارخانه نساجی داریم سیمان داریم بالاخره مبالغ هنگفتی قبل از این دوره اخیر مملکت صرف پرداخت ورود اجناس مختلفه اروپائی میکرد که در نتیجه سیاست اقتصادی این چند سال خوشبختانه میتوانیم در مملکت خودمان

اضطراب خاطر اظهار شد که امروز موقع فروش کارخانه ها نیست اگر اجازه فرمایید که آنچه دولت در این چند ساله دارا شده است که بیش از این دوره اقتصادی نداشته است بفروشم تا ملاحظه فرمایند دولت نه تنها میتواند دویست میلیون تومان اسکناس طبع کند بلکه چندین مقابل می تواند طبع کند ولی صلاح نیست از این اصرار و زحمتی را که دولت در این مدت کشیده و این عسرت و زحمتی که مرده تحمل کرده اند که دارای يك مؤسسات نیرومندی باشند اینها را باید حفظ کرد و حراست کرد و تقویت کرد و نگاه داشت تا به نتیجه برسیم بانك هیچوقت (آقای وزیر دارایی بعرض مجلس رسانداد) محرمانه بدولت پول ندادولی از طرف دیگر اینهم معلوم است که احتیاج هم بوده است باینکه دولت برای ایجاد این مؤسسات هنگفت يك وام هائی بگیرد این وام هائی که دولت گرفته است در این حدودی است که ملاحظه میفرمایند و در مقابلش این موجودی ها هم هست البته نمیشود گفت که دولت با این ترتیب ضرر کرده است. از حیث قیمت جنس که میفرمایند تصور میکنم یکی از نکات اساسیش اگر بخواهیم بالا رود همانطور که خودتان هم نظر داشتید از طرف دولت هم اظهار شد البته میبایستی مطالعات عمیقی بکنیم بدون اینکه بگمرتبه آمارف بمقییم البته من میدانم آقای اراقسی این فرمایشات را که میفرمایند در نتیجه تأثیری است که از وضع زندگانی مردم دارند باز هم اطمینان دارم هیچوقت انتظار ندارم که ما بگوئیم وضع اسکناس مان را بر میگردانیم مثل سابق یعنی در حدود دویست میلیون ریال جریان داشته باشد و بعد هم بودجه مملکت ما دویست میلیون ریال بسته شود آرا هم گاهی بنوایم بدهیم و گاهی نتوانیم البته همچو انتظاری ندارند که بآن وضع قدیم برگردیم وقتی انسان در نظر گرفت که يك اشخاصی هستند يك رعایائی هستند يك چیز هائی ایجاد میکنند همینقدر که کشاورز یا مالک موقع پیدا کرد که يك چیز هائی را میتواند تولید کند مثلاً امروز دولت کارخانه نقد دارد من میتوانم چقدر بکارم امروز دولت احتیاج

بروغن های نباتی دارد من میتوانم کنبه و کر چك بکارم امروز دولت و افراد کارخانه ها بپسندگی و بافندگی دارند من میتوانم بپنه بکارم امروز دولت تمهید غنله دارد من میتوانم کنبه بکارم همینقدر که مردم اینقدر احساس کردند که این را بکارند بهتر است آرا این خودش يك پیشرفت بزرگ اقتصادی حاصل شده است که بتوانند حساب کنند که اینرا بکارند بهتر است یا آرا این يك فرصت اقتصادی است برای مردم و البته این غیر از ده سال قبل است که هر کس آن چیزی را میخواست که بایستی بکار میبرد میخریدند و گرانه باید تمام درخت های قیسی دماوند را قطع کنند چون خریدار نداشت باین مناسبت خواستم استدعا کنم آقایان باین لایحه وقتی توجه میفرمایند فقط از يك لحاظ توجه نفرمایند هیچ جای اشکال نیست که در ظرف انصاف این سیاست اقتصادی موجب شده است که يك مقدار قیمت اجناس بالا رود در انزاء آن بقدری محاسن داشته است که این قبیل تحمل بوده است و این نهالی که کاشته شده است باید نگاه بدارند و بیشتر آبیاریش بکنند و پرورش بدهند که ثمرش بیشتر شود اما در باب فرمایشاتی که آقای دکتر جوان فرمودند البته این لایحه مقصود است یکی گرفتن اجازه از دیاد انتشار اسکناس یکی هم گذاشتن این مقدار اسکناس در اختیار دولت برای احتیاج بازرگانان ... (دکتر جوان - چرا ؟) حالا عرض میکنم اگر مقصود فقط منحصر میشد با اجازه انتشار اسکناس باینجا میرسیدیم که مثل قانون های سابق دولت بانك ملی ایران حق دارد مثلاً هفتصد میلیون ریال اسکناس جدید انشاء بدهد ولی همینقدر که اجازه داده میشد بانك ملی مختار بود که مطابق نظامات خودش هر طوری اجازه داده شده است این پول را مصرف کند یعنی بتجارت هم میتواند از این محل اعتبار بدهد یعنی اگر مخارجی هم لازم داشت میتواند از این محل بکند و لای البته اگر بدولت میخواست وام یا مساعده بدهد محتاج به قانون جدیدی بود یعنی در این قانون میبایستی اجازه داده شود به میزان اسکناس اضافه شود اما خود دولت خواست دست خودش را ببندد یعنی

دست بانک ملی را هم ببندد یعنی این هفتصد میلیون ریال از آن اسکناس ها که هر جور بخواهد بچریان ببندارد نیست و محدود میشود باین چیزهایی که ما گفتیم ... (دکتر جوان ... این نمیشود) عرض کنم اجازه بفرمائید اگر بگوئیم که این هفتصد میلیون ریال اسکناس را بانک ملی منتشر کند و به هر جا میخواهد مصرف کند این نقض عرض است پس از تکراری ها و واضعاری ها که آقایان دارند که مبادا در نتیجه این قانون قیمت اجناس گرانتر از این بشود راه حلی عمای که در نظر گرفته شده است این است که حتی الامکان و به مقتضای تناسبی که با احتیاجات اقتصادی مملکت دارد از اعتبارات جلوی گیری بشود پس بنا بر این اگر این هفتصد میلیون ریال را بگذارند در اختیار بانک ملی و بانک ملی هم بمصرف عمومی خودش برساند البته نقض عرض است این قانون اصولاً برای این ایاماده است . مطلب دیگری که میفرمایند آیا این وام مساعده داده خواهد شد یا نه که ان میکنم آقای وزیر دارایی سر اجتهاد فرمودند که البته این مساعده است که بانک ملی بدولت میدهد و میفرمایند که قانون میخواهد خوب قانون که جز این چیزی نیست خوب يك موادی است تهیه شده است به عرض آقایان رسیده ملاحظه میفرمایند اطراف و جوانب آن را می بینید اگر مقتضی است که اجازه میدهند که دولت این مساعده را میگیرد و اگر نه که خیر ، اما اینکه می فرمایند قانون برای بانک ملی بنویسید این مساعده را بدهد آیا مکلف است یا خیر ، خیر هیچوقت بانک مکلف نیست هر وقت آقایان اینها قانونی تصویب فرمودند بانک ملی الزامی نداشته است بدهد بانک ملی مؤسسه مستقلی است و علاوه در قانون اساسنامه بانک ملی که آله تصویب آقایان رسیده قید صریح دارد که حتی در مواقعی که دولت بخواهد از این رسمی که برای معاملات انضباطی معین شده است کمتر قرض بکند خود هیئت عامل بانک ملی این اختیار را ندارد رجوع میشود بشورای عالی بانک آقای بیات هم رئیس شورای عالی بانک هستند ممکن است اینها تصدیق بفرمایند مکرر شده است از طرف دولت چنین تقاضای شده است و وقتی عرضه شده

است بشورای عالی شورارد کرده است و گفته است من صلاح نمیدانم اگر دولت میخواهد مساعده بطور اریخ رسمی ببانک معامله بکند و اگر نمیتواند نکند در این مورد هم همینطور خواهد بود این صورت مساعده خواهد داشت و در صورت قرارداد بخصوص خواهد داشت و البته بانک ملی هم هیچ الزامی ندارد که برخلاف مقررات خودش عمل کند و در ضمن این مواد دولت دست خودش را هم بسته است گفته است من هم نمیخواهم این هفتصد میلیون ریال را بگیرم و باین وسیله خرج (از دیاد مخارجی که در نتیجه افزایش حقوق مستخدمین فرضا ایجاد شده است) بکنم مجدداً اینها آقای وزیر دارایی اطمینان دادند که در موقع عمل بودجه امسال اگر عایدی نداشته باشند اصلاً از خرج استفاده نخواهند کرد بنا بر این در این قانون اجازه داده شده است که این مبلغ اختصاص باید برای این دو موضوع صرف شود و وقتی که دولت مطابق مقررات این وجه را از بانک ملی گرفت ناچار در این دو عمل باید خرج کند تصویب این دو محل هم البته بسته است بنظر و تصویب مجلس شورای ملی .

رئیس - آقای طهرانی

طهرانی - قسمتی که آقای وزیر پیشه و هنر فرمودند بنده در همین قسمت عرض میکنم . عریضی هم در کلیات داشته که گذشت ولی چون در ماده اول است مختصری عرض میکنم این قسمتی را که فرمودند يك اعتباری میدهند در حقیقت این عمل يك استقراضی است که دولت میخواهد بکند یعنی در قانون اجازه داشته است که چهل میلیون سهام استقراضی منتشر کند در نتیجه مقتضیات چون دیدند آنرا نمی توانند بفروش برسانند خلاصه اش این است آمده اند از ذخیره اسکناس میخواهند محلی پیدا کنند و از آنجا قرض کنند و آن ارتباطی که این چهل میلیون را در این قانون ابطال میکنند ارتباطی باین موضوع ندارد برای اینکه سهامی که میشد استقراض کرد و فروخت باشخاص و بانکها و این موضوع ارتباط باین ندارد یعنی میخواهند از دیاد انتشار اسکناس بکنند برای اینکه این محل را همینطور که فرمودند

باین دو مصرف میرساند اولاً بمقیده بنده باید يك مدتی داشته باشد برای اینکه وقتی که دولت میخواهد يك استقراضی بکند برای يك مصارف بخصوص آهم از محل ذخیره اسکناس در حقیقت اینطور استقراض از بانک ملی میکند بانک ملی هم چون محلی نیست برایش یعنی اضافه ندارد و در این مدت قرض میداده باشخاص و دیگر اسکناس ندارد این است که میخواهند از دیاد اسکناس را اول اجازه بدهند که اول پولی پیدا بشود بعد آن پول را دولت قرض کند دولت هم میخواهد برای مساعده ها و خرید اجناس داخلی و برای مساعده های خرید اجناس خارجی مصرف کند خوب این در چه مدت بر میگردد آقای ... پس باید مدت داشته باشد اگر مدتی داشته باشد و برگردد بصندوق توهمی هم در خارج نیست که اسکناس ما زیاد شده و ذخیره ما کمتر شده ملاحظه بفرمائید این نکته را بمقیده بنده ما در قانون باید بگذاریم بنده اصلاً مخالف این عمل بودم ولی حالا چون ضرورت ایجاد میکند ما اگر برای يك مدت معینی این کار را بکنیم یعنی وقتی اجازه از دیاد اسکناس را میدهیم به بانک برای اینکه محلی پیدا شود و آهم مصرف دولتی نیست برای حقوق اعضا و اجزا و اشخاص همانطور که فرمودند پرداخته نمیشود و این برای خرید جنس است چه در خارج چه در داخله پس عمل دارد چون محل دارد مدتی هم که باید بفروشد این پول را برگرداند برای اینکه چه اجناس داخلی که ما بخواهیم بخریم و چه اجناس خارجی که میخواهیم بر بال اینها بفروشیم بعداً این پول باید برگردد و حتی با منافع هم برگردد حالا ما به منافع کار نداریم باید اصلش اقل برگردد و دولت برگرداند ببانک و بانک از انتشار خارج کند وقتی که از انتشار خارج کرد آنوقت توهمی که بنظر بنده الآن برای مردم پیش آمده است و ما اندازه ای هم حق داریم وقتی که اسکناس از لحاظ فعلی موجودی که بدو است میلیون است این اندازه هم مزید شود سطح زندگی هم باید گران شود این را اگر ما بخواهیم مرتفع کنیم راهش این است که ما باید يك مدتی برای برگرداندن این وجوه فکر کنیم که بانک

ملی محاز است انتشار اسکناس انتشار بدهد و این را بدولت برای مدت شش ماه هشت ماه سال بآن اندازه ای که لازم میدانند که این پول برگردد این را برگرداند وقتی که برگرداند بانک ملی این را از انتشار خارج میکند و نگاه میدارد باز هم اگر لازم شد اجازه میدهد پس اگر دولت مدت معینی برگردد آن تر از آن خاطر اشخاص که با وضع ذخیره فعلی از دیاد اسکناس برای اشخاص تواند بکند بقدری از این مرور آنوقت ممکن است که بنده با اصل موضوع مخالفتی نداشته باشم ولی اگر مدت نداشته باشد و معامله باشد تا چه رقت است تا اند است این البته بی موضوع میشود زیرا آنوقت انتشار اسکناس هم زیاد میشود و میماند ولی وقتی که بگذشت مدت داشته باشد (برای روشن شدن ذهن مردم این عرض را میکنم) آنوقت تفاوتی نمیشود و بنده باز عرض میکنم و استدعا میکنم که در جرایب هم اگر میشد نوشته شود و سپس بر نوشته شود که معلوم باشد دولت مطابق این قانون بيك پولی احتیاج دارد این نه برای کمی بودجه اش است چون بودجه تعادل دارد و کسری ندارد برای این است که اجناس خارجی و داخلی با این پول بخرد بعد هم بفروشد پول آنرا برگرداند نمیشود محلی بکشی بدهد بنا بر این این موضوع بذخیره اسکناس تر از آنی وارد نمیشود ما نمیگوئیم حالا اسکناس نیست چون ممکن است دولت پول زیادی هم داشته باشد ولی فعلاً اسکناس در دسترس نیست و نظر به بطور جریبان معاملات برگشته است و اینهم نه از حیث معاملات خارجی است بلکه بنده بمقام عرض کنم که بیشتر رفته است بمصرف خریدهای ارز که شده و پولهایی را هم که اشخاص گرفته اند نوبی همین مملکت است و اینهم طوری نیست که در حسابهای جاری اشخاص بستانکارهایی داشته باشد که نوبی حساب بگذارند پس چون اسکناس نیست اجازه داده می شود به بانک که در حدود هفتصد میلیون ریال اسکناس انتشار بدهد و این را بدولت قرض بدهد برای خرید اجناس و مساعده های خرید جنس خارجی و خرید اجناس

داخلی و البته مدت معینی شش ماه یا یکسال تعیین کند چه مدت و پیشنهادی هم در این موضوع میکنم آقای وزیر مالی هر اندازه که لازم دارند بفرمایند و بعد برگردانند و اینهم طبیعی است که حالا اسکناس بانک ملی اضافه میشود ولی بعد از جریات خارج خواهد شد و میرود تحویل خزانه اسکناس و یک چیز موقتی است که به اعتبار اسکناس موقتی نخواهد داشت و دولت هم در این معامله بقینا منفعت میکند چه در داخله چه در خارجه به فایده بیشتری خواهد فروخت حالا امیدوارم فرعی هم به بانک خواهد داد باشد و چقدر خواهد داد البته در اساسنامه اش هم هست در صورت اینصورت را پیدا خواهد کرد.

وزیر دارائی (آقای بدر) - عرض کنم این اجازه که ما میگیریم یک قسمت آن اجازه انتشار اسکناس است که اضافه انتشار اسکناس را باید مجلس تصویب کند موضوع دیگر این است اگر یک بازار گائی میخواهست در طهران گندم بخرد یا تریاک بخرد یا چیز دیگر بخرد عادتاً میرفت بیابان ملی میگفت من اینقدر سرمایه دارم و میخواهم این را بخرم بانک که تحقیق میکرد میدید این دارد چیزی میخورد یک عملی را انجام میدهند با پول شصت در صد یا کمتر یا بیشتر پول باو قرض میداد بعد هم البته در آن قرارداد قرضه مدت و شرایط چه وقت میدهند تمام آنها قید میشد این کار متأسفانه در آن قانون که اول نوشته شده است دولت را ممنوع کرده اند که بانک با دولت نباید چنین معامله بکنند باید با تصویب مجلس شورای ملی باشد ما هم همین را میخواهیم که اصولاً مجلس شورای ملی تصویب کند بانک یک چنین معامله با ما بکند ولی وقتی بانک با ما معامله بکند روی یک قرارداد خواهد بود که البته مدت دارد منافع دارد همانطور که یک بازار گائی میرود معامله با بانک میکنند حالا اگر آقایان هم مایل هستند که مدت معلوم باشد بنده مانعی نمی بینم که مدت معین بشود و بنظر بنده با این وضعی که هست چه راجع به قسمت داخلی چه خارجی بنظر بنده روی هم رفته هیچکدام مسا مدت معمولی است که دولت میتواند

بخرد و بفروشد بعد هم مسترد کند اگر آقایان لازم میدانند در این قرارداد هیچکدام معین شود مهل دارند در این قانون هم ذکر شود اگر پیشنهادی بفرمایند قبول خواهیم کرد و اینکه آقای دکتر جوان راجع به قسمت حقوقی فرمودند که بانک مجاز خواهد بود که این دخالت در امور بانک است و جواب این همین است که حالا عرض کردم حالا اگر بانک این منع قانون برایش نبود بلا فاصله به دولت که شاید اعتبارش از خیلی اشخاص را از اکثر بازار گائیان بیشتر است این قرضه و وام را میداد بنابر این این مانع قانونی باعث شده است که ما اجازه نخواهیم حالا در یک ماده نوشته شود یا دو ماده ما اینطور صلاح دانستیم در یک ماده نوشته شود و الا در دو ماده هم نوشته شود فرقی نمیکند و منظور آقای دکتر جوان حاصل میشود و این را هم باید عرض کنم که این وام نیست چون وام برای یک مدت طویل تری است و این به قانون تجارتی یک نوع مساعده است که از بانک میگیرد و برای این است که یک قسمت احتیاجات خرید داخلی و خارجی خودش را انجام دهد و بعد هم دو مرتبه به بانک برگرداند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.
رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات موافقین بر خیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد.

پیشنهاد آقای دکتر جوان.
نظر باینکه اصولاً شرایط پرداخت وجه از طرف دولت بعنوان مساعده معاملات بازار گائی و نظایر آن باید ضمن قراردادهای مصوبه مجلس شورای معین شود اینها را پیشنهاد مینمایم که موضوع اختیار دولت در پرداخت مساعده بازار گائی از متن لایحه پیشنهادی راجع به انتشار اسکناس جدید حذف شود.

دکتر جوان - راجع به اشکال دومی بنده جوابی که آقای وزیر دارائی فرمودند اشکال بنده را بیشتر کرد تصور میکنم که این موضوع را تشبیه کردند بسایر معاملات و پیش خودشان تصور اشکال قانونی انداختند از این جهت آوردند در ضمن اجازه طبع اسکناس بانک همچو اجازه دیگری هم

برای پرداخت مساعده بازار گائی از مجلس بخواهند و حالا فهمیده اند که اشکال قانونی دارند و بنده هم تصور میکنم اگر نظایر این همان اشکال هم باشد بنده دارم به این سهواً خوب نیست برای اینکه اگر آقایان در نظر داشته باشند در پیمان بین دولت ایران و دولتهای انگلستان و شوروی که معارض بود یکی از ایرادات بنده این بود که قرار دادهای که در پیمان در فصل مخصوص ذکر شده باید تصویب مجلس شورای ملی برسد و نخست وزیر وقت هم مخصوصاً توضیح دادند و آقایان نمایندگانی هم که موافق بودند فرمودند که این قرار داد ها بمجلس خواهد آمد و تصویب مجلس خواهد رسید پس با آن موافقت آقای نخست وزیر و توضیحات آقایان حالا خوب نیست بعد از دو ماه یک اجازه آقای وزیر دارائی بخواهند در تحت یک ماده که مساعده بازار گائی پرداخته شود و بخواهند راحت پیمان را از بین ببرند (جمعی از نمایندگان کان - این مربوط به پیمان نیست آقا) پس بپوشید آن اشکال بنده را توجه پیدا نکرد دید اگر این نیست خوب توضیح بفرمایند رفع اشکال بشود بنده تصور کردم که این مساعده بازار گائی که دولت میپردازد بالاخره ممکن است یک مساعده بازار گائی ضمن یک قرار داد و معامله ای که فرضاً با دولت انگلستان میکنند بپردازد بنده عرض کردم که اشکال دارد و نمیشود بدون اینکه آن قرار داد ها تصویب مجلس برسد دولتهای اقدام را بکنند.

نخست وزیر - بنده باید همیشه اختصاراً توضیح بدهم همانطور که گویا خود بنده هم در موقعی که به پیمان معارض بود عرض کردم چون آقا فرمودند نخست وزیر وقت حالا هم بنده با آن سمع عرض میکنم که البته قرار داد های اقتصادی که خواهیم بست با اجازه مجلس شورای ملی خواهد بود (صحیح است) و باید کاملاً مطمئن باشید همانوقت هم این قسمت را تصریح کردیم و حالا هم تصریح میکنم همانطور که آقای وزیر دارائی توضیح دادند یک معامله ایست اگر هم لازم باشد باز توضیحات مفصل تر بفرماید خواهش میکنم.

رئیس - موافقین با پیشنهاد آقای دکتر جوان برخیزند

(عدد برخاستند) تصویب شد.

پیشنهاد آقای تهرانی

این چهار پیشنهاد بنده در ماده اول قید از در اختیار دولت بگذارند علاوه بر مدت هجده ماه از تاریخ تصویب ظاهر انجمن - حالا بنده ماده اول امضایم با این اصلاحی شده است

ماده ۱ دولت ملی ایران مجاز است برای پرداخت مساعده های موقت و مدت معینی و همچنین برای خرید اجناس انحصاری علاوه بر مبلغ منظور در قانون ۲۵ فروردین ۱۳۲۰ تا میزان هشتصد میلیون ریال اسکناس نامتداول ۱۸ ماه از تاریخ پرداخت هر مبلغ مساعده در اختیار دولت بگذارد.

دکتر طاهری - از تاریخ پرداخت

وزیر دارائی - بنده موافقم همانطور که فرمودند که ۱۸ ماه مدت قرار بدیم از تاریخ تصویب مجلس که از تاریخ دریافت و بهتر این است که تسویه پیشنهاد بفرمایند که مدت این مساعده از تاریخ پرداخت هجده ماه خواهد بود آنوقت منظور آقایان هم تأمین خواهد شد.

رئیس - آقایان

آقایان - راجع به این پیشنهاد اگر قید شود که مدت هجده ماه خواهد بود این عصر پیدا میکنند به پیمان هجده ماه به قیام بنده اگر نوشته شود بنده زائد بر هجده ماه نمیشود بهتر است برای اینکه ممکن است در شش ماه یا ماه چهار ماه برگردانند که اینک حتماً مدت هجده ماه خواهد بود. بنده مقتضی شد در مساعده و مذاکره شش ماه باشد چهار ماه باشد.

پیشنهادی آقای تهرانی

تصویر زیر بنده یک اضافه شود

مدت این مساعده از تاریخ پرداخت تا هجده ماه خواهد بود.

وزیر دارائی - بنده موافقم

رئیس - موافقین با ماده یک با تصویر پیشنهادی که موافقت شده است برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد

ماده دوم

ماده دوم - این مبلغ از حیط پشتمانه تابع مقررات قانون ۲۱ اسفند ۱۳۱۸ خواهد بود.

رئیس - آقای تهرانچی

طهرانچی - بنده میخواستم از آقای وزیر دارایی استدعا کنم که يك توضیحی بفرمایند البته چون مدت این مساعدت هیجده ماه است و وقتی که دولت این مساعدت را بیانک برگرداند یعنی این مقدار اسکناس که اجازه ازدیادش داده شده از جریان خارج خواهد شد این را توضیح بدهند که بعد از پس دادن از جریان خارج خواهد شد که نظر عامه تأمین شود.

وزیر دارایی - در مقدمه اگر ملاحظه فرمائید ذکر شده که این مبلغ که ما میخواهیم با این دو بیست میلیون که الآن در اختیار بانک است اگر درست ملاحظه فرمائید هیچوقت تمام این مبلغ منتشر نشده همیشه يك مبلغی کمتر بوده است این هم طبیعی است که در ضمن این هیجده ماه که منقضی شد ما دیگر نمیتوانیم از این استفاده کنیم و برمیگردیم بخزانة بانک و طبیعی است که از جریان خارج میشود و این بدیهی و لازم نیست که ما در این قانون بنویسیم هر وقت لازم بود فوراً از جریان خارج میشود.

طهرانچی - فوراً تحویل خزانه اسکناس میشود

وزیر دارایی - بلی تحویل خزانه اسکناس میشود و همیشه هم همینطور بوده است

رئیس - آقای انوار

انوار - در این قانون هر يك از آقایان که اطلاعاتی از بازرگانی و اقتصاد داشتند نظریاتی اظهار کردند بنده هم نظری داشتم و خیلی میل داشتم که آقای وزیر دارایی و آقای رئیس الوزرا يك توضیحی بدهند چون مورد نظر عامه است تصدیق میفرمائید که قوانینی که از مجلس میگذرد بر چند قسم است يك قانونی است که از روز اول که از مجلس میگذرد تماس با افراد دارد تمام افراد مملکت با آن تماس دارند يك قانونی هم هست که گاهی يك کسی محتاج میشود در يك وزارتخانه یا وزارت جنگ یا وزارت عدلیه اما بهترین و

سیاسی مان محکم است کاملاً متحد و برادر هستیم ولی روابط اقتصادی ما غیر معلوم است و نمیدانیم که روابط اقتصادی ما با دولت جنوبی چهطور است و با دولت شمالی چه جور است این است که بنده عرض می کنم اگر آن قرار دادها را آورده بودند این شبهات مرتفع شده بود این دو موضوع را بنده توجه میدهم که توضیحی بفرمایند و ملت را متوجه کنند که کاملاً بانک بهمان اعتبار خودش باقی است و این موضوع هم چیزی نیست که تزلزلی در امر اسکناس وارد کند

وزیر دارایی - فرمایشاتی که آقای انوار فرمودند

نمایش صحیح است و اگر در این باب صحبتی نشده است تصور میکنم بقدری بدیهی است این موضوع و به قدری اشخاص و همه کس این موضوع را اطلاع دارند که گفتنش تکرار مکررانی است خوب اگر آقای انوار لازم میدانند دولت حاضر است که هر روز تکرار بکند بانک ملی ما يك مؤسسه ایست که اگر حقیقت بنا باشد پشتمانه آن را مقایسه کنیم با هر يك از بانکها البته (باستثنای بانکهای امریکا از اینها گذشته) در ردیف اول و قطع شده است از حیث پشتمانه یکی از آقایان امروز صحبت کردند که قیمت طلا بالا رفته است بلکه قیمت ریال پائین آمده اینطور نیست آقای اصلاً قیمت طلا بالا رفته اصلاً قیمت يك جنس را اینطور معین میکنند که قیمت چند جنس را میگیرند در آن واحد و مقایسه میکنند با هم و قیمت جنسهای دیگر را هم همینطور اگر با مقایسه با آن جنس ها هم تنزل کرده بود بشما حق میدهم ولی وقتی که مقایسه کنیم معلوم میشود که ریال تنزل نکرده بلکه طلا رقی کرده است فرض بفرمائید طلا را بگیرد با گندم یا پشم یا پنجه و ملاحظه بفرمائید قیمت آنها از سه سال قبل چهار سال پنج سال قبل خواهید دید که طلا بالا رفته است نه اینکه ریال پائین آمده باشد پس بنابراین همینطور که طلا نسبت به پنجه و پشم بهایش بالا رفته است نسبت به ریال هم قیمتش بالا رفته نه اینکه ریال تنزل کرده است پس بنا بر این همانطور که عرض کردم الآن پشتمانه ما به اضعاف مضاعفی است که در قانون ذکر شده

منتهی ما نمیخواهیم از این استفاده کنیم اگر کشور دیگری بود که فرض بفرمائید که نسبت به بانک علاقه که ما داشتیم نداشت اول اقدامی که می کرد قیمت ها را لا اقل تطبیق می کرد بعضی می آمد و مطابق قیمت طلا اسکناس منتشر می کرد و دولت های خیلی معتبر دنیا مثل فرانسه فرض بفرمائید بارها این کار را کرده ولی ما این کار را نمیکنیم و باید بدانیم که پشتمانه ما چندین مقابل اسکناسی است که در جریان داریم این از جهت پشتمانه و دیگر اینکه احترامی که دولت همیشه به اسکناس بانک مسکنارد زیرا ما بانک را يك نگاه مستقلی میدانیم که طبق اساسنامه ای تشکیل شده است و کاملاً روابط دولت با او مثل يك نگاه مستقلی است و ما همیشه محترم بشماریم مقرراتی که در اساسنامه است (صحیح است) باین جهت منظور آقای انوار بنابر علاقمندی که نسبت باین نگاه دارند کاملاً تأمین شده و دولت بیش از هر کس در این قسمت ذی علاقه است زیرا اعتبارات مملکت بسته به بقاء و حسن اداره بانک ملی است.

رئیس - آقای تهرانچی

تهرانچی - بنده میخواستم عرض کنم با علاقه مخصوصی که همه آقایان نسبت به بانک ملی و اهمیت اسکناس که ثروت عمومی است اگر از میفرمایند با توضیحی که آقای وزیر مالیه فرمودند که پس از استرداد این مبلغ لطف جریان خارج خواهد شد دیگر جای تکراری برای کسی باقی نخواهد ماند زیرا بعد از مدت مقرر یعنی هیجده ماه که دولت این مبلغ را بیانک برگرداند و از انتشار خارج شد دیگر اسکناس علاوه نشده است در این صورت رفع نگرانی از کسانی که نگران بودند باید شده باشد.

پیشنهاد آقای دکتر طاهری :

اصلاح عبارتی ذیل را پیشنهاد میکنم.

ماده ۲ - مبلغ هفتصد میلیون نامبرده در ماده ۱ تا آخر

ماده

نصت وزیر - ماده را بخواهید.

طوسی - ماده این است: این مبلغ از حيث پشتوانه آقای دکتر طاهری پیشنهادشان این است که این مبلغ تصریح شود.

وزیر دارائی - صحیح است قبول میکنم آقا.

انوار - در بیانات آقای وزیر دارائی کلمه انحصار برنج بود خواستم عرض کنم برنج از انحصار خارج شده است.

وزیر دارائی - اشتباه شده است بنده عرض نکردم که برنج انحصار است.

رئیس - رای میگیریم بماده دوم موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده سوم:

ماده سوم - دولت میتواند از این مبلغ با شرایط مقتضی چهارصد میلیون ریال برای مساعدت های معاملات خارجی و سیصد میلیون برای خرید اجناس انحصاری بتدریجی که لازم میشود اختصاص میدهد.

رئیس - موافقین بماده سوم برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده چهارم:

ماده ۴ - ماده ۲ قانون ۸ آبان ماه ۱۳۲۰ راجع باجازه انتشار چهارصد میلیون ریال اسناد خزانه ملای میشود.

رئیس - آقای مبدل.

مبدل - بنده برای تصویب هفتصد میلیون اسکناس از جهت پشتوانه و غیره اشکالی نمی بینم و همین طور که گفته شد مخالفین هم از این جهت اشکالی نمی بینند برای اینکه در حقیقت بیروی يك ملت و آن قوه فعالیت و قوه که در آمد يك ملتی محسوب میشود آن پشتوانه اسکناس است و کسی چیزی را که بنده بمناسبت موضوع میخواهم عرض کنم و توجه دولت را بآن جلب کنم موضوع تشکیلات اقتصادی کشور است بنده خواستم بدانم که دولت حاضر برای بانك ملی و برای تشکیلات وزارت دارائی که بایستی آئیه اقتصادی ما را اداره کند آیا يك نقشه اساسی تهیه کرده است یا خیر بطور کلی این نکته مورد توجه بایستی باشد که بانك ملی با وضعیت فعلیش نمیتواند این چرخ بزرگ را بگرداند باید آقای نخست وزیر و آقای وزیر دارائی يك فکر اساسی

برای این کار بکنند که بنظر بنده جانب مستشار خارج نیست برای بانك ملی و اینکه بنده در این موقع توجه میدهم برای این است که جز بر نامه دولت قرار بگیرد تا در آئیه ما بتوانیم از این عمل استفاده کنیم و این موضوع که امروز بر خوردیم يك موضوع کوچکی است و در آئیه ما بر خواهد خورد بمشکلی و اگر هر چه زودتر ما در این خصوص اقدام نکنیم در آئیه بمشکلات دیگری بر خورد خواهیم کرد.

وزیر دارائی - دولت از اداره کردن بانك ملی فعلا شکایت و تکرانی ندارد (صحیح است) ولی تردید درش نیست زیرا حتی کشورهای خیلی بزرگ برای امور مالی و پولی خودشان از يك جاهای دیگری مشاوره میآورند متخصص میآورند بنده خاطر دارم در همین نزدیکیها دولت انگلیس يك متخصص سوئدی خواست برای اینکه در موقعی اصلاح پولی لازم داشت و مدتی هم با او مشاوره میکرد و قتیکه يك مملکتی مثل انگلیس احتیاج بمتخصص داشته باشد بدیهی است که ایران هم احتیاج دارد و این را مدتی است که وزارت دارائی در نظر داشته است و در صدد بودیم که شخصی را که واجد این شرایط باشد استخدام کنیم چند نفری را صورت داده اند که فعلا مشغول مطالعه هستیم يك تصمیمی راجع باستخدام یکی از آنها گرفته شود و آن منظور فراهم شود یعنی از وجود متخصص اصلاح کارهای پولی مملکت بشود بنابر این دولت هم این موضوع را در نظر داشته است و عمل خواهد کرد.

رئیس - آقای ایکپور.

ایکپور - بنده يك پیشنهادی تقدیم کرده بودم بعنوان

ماده پنجم

(بشرح آتی خوانده شد)

ماده ۵ بشرح زیر پیشنهاد میشود
دولت مکلف است در ظرف یکماه از تاریخ تصویب این قانون مطالعات خود را راجع بقانون تفتیش ارزش تکمیل نموده اصلاح آن را بمجلس پیشنهاد نماید.
رئیس - آقای ایکپور

ایکپور - خاطر محترم آقایان مسبوق است که مدتی است موضوع قانون کنترل ارز و مسائل مربوطه بمقررات آن قانون در مجلس شورای ملی مورد بحث و سؤال و حتی در جراند و در افکار عمومی بطور کلی این موضوع مورد توجه عمومی بوده است و از طرف دولت هم در کابینه سابق اگر نظر آقایان باشد قرار شد در مجلس کمیسیونی تشکیل شده و راجع باین موضوع مطالعات و مشورتهائی بشود و این کمیسیون دو جلسه با حضور پاره از آقایان و آقای نخست وزیر تشکیل شد و مذاکرات و مطالعات لازم بعمل آمد ولی اتخاذ تصمیمی نشد این است که بنده مقتضی دیدم که در ضمن تعیین تکلیف این لایحه و رانی که مجلس شورای ملی میدهد برای دولت هم يك تکلیفی باشد که لااقل این مطالعات را در ظرف یکماه تکمیل کنند و هر نظری که لازم است برای اوضاع اقتصادی مملکت و برای کشور در نظر بگیرد که تکلیف ارز و معاملات بازرگانان در میزان اسعار و معاملات روشن باشد.

نخست وزیر - موضوع ارز هم بطوریکه آقای ایکپور فرمودند یکی از قضائاتی است که از چندین باین طرف مورد توجه عامه است دولت فعلی هم اهمیت این موضوع را از نظر دور نداشته و در جلسات زیاد این قضیه را مورد مطالعه قرار داده و بالاخره به این فکر رسید برای اینکه آن مطالعاتی که آقای ایکپور فرمودند که در چند جلسه شد آن مطالعات بعقیده ما ناقص بود و لازم بود آن مطالعات را با نظر متخصصین و مطلعین تکمیل کنیم و اگر

خاطر آقایان باشد این موضوع را در جلسه خصوصی هم متذکر شده و تقاضا کردم چند نفر از آقایان اشخاصی که البته صلاحیت دارند یعنی ذوق این کار را دارند و اطلاعات دارند باما همکاری کنند و این قضیه را مطالعه کنیم و زودتر تصمیم بگیریم در هر حال برای اینکه نظر آقای ایکپور تأمین شده باشد و بدانند که دولت هم نظری ندارد و میخواهد این قضیه را زودتر يك ترتیبی بهش بدهد این است که بانظر آقای ایکپور موافقتی ندارد و پیشنهاد ایشان را می پذیرد **رئیس** - ماده پیشنهادی خوانده می شود

ماده ۵ - دولت مکلف است در ظرف یکماه از تاریخ تصویب این قانون مطالعات خود را راجع بقانون تفتیش ارزش تکمیل نموده اصلاح آن را بمجلس پیشنهاد نماید

رئیس - موافقین بماده پنجم که دولت هم موافقت نموده قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. مذاکره در کلیات است (مخالفی نیست) رأی گرفته میشود به این لایحه مشتمل بر پنج ماده آقایان موافقین ورقه سفید میدهند.

(اخذ و شماره آراء بعمل آمده ۶۹ ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۸۹ با ۶۹ رأی تصویب شد.

۵ - موقع ودستور جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - اگر آقایان موافقت فرمایند جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آینده روز یکشنبه ۱۶ فروردین ماه دستور انتخاب هیئت رئیسه

(مجلس هشت ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

اسامی رای دهندگان آقایان: حزه تاش - کازرونیان - حریری - فرمانفرمایان - انبانی - پناهی - ملک زاده آملی - مستشار - کبوی - حبیبی - یزدی - اصفهانیان - دکتر تاج بخش - نفع الاسلامی - دکتر طاهری - یارسانا - دکتر قولیانی - دکتر نفیسی - اصفهانی - مسعودی - اردبیلی - دکتر ملک زاده - چایچی - نازی - مهدی - هاشمی - محمد ضیائی - ناصری - طوسی - صفوی - کامل ماکوئی - مؤید فرامی - خسروشاهی - دکتر ضیاء - شهابنگ - رودافغان - مؤید تاشی - عزیزی - ساکبان - مبدل - گودرزیا - کرکابی - لاریجانی - جلالی - مقدم - رحمت سبزی - اوحیدی - ارشی - بیات - امیر ابراهیمی - دهستانی - فرخ - نائینی - دکتر سنک - مشهور - مشیری - اکبر - عطاءالله پوری - دکتر لقمان - ذوالقدر - ملاپری - افشار - منصف - راببی - صفاری - فتوحی

اسامی مخالفین: آقایان: دکتر جوان - آزادی - نوبخت

سفید بی اسم - سه ورقه

قانون

اجازه انتشار هفتصد میلیون ریال اسکناس اضافی برای پرداخت مساعده های خارجی و خرید اجناس انحصاری

ماده اول - بانک ملی ایران مجاز است برای پرداخت مساعده های موقت معاملات خارجی و همچنین برای خرید اجناس انحصاری علاوه بر مبلغ منظور در قانون ۲۵ خرداد ۱۳۲۰ تا میزان هفتصد میلیون ریال اسکناس در اختیار دولت بگذارد. **تبصره** - مدت این مساعده از تاریخ پرداخت تا هجده ماه خواهد بود.

ماده دوم - مبلغ هفتصد میلیون ریال نامبرده در ماده یک از حيث بشماره تابع مقررات قانون ۲۱ اسفند ۱۳۱۸ خواهد بود.

ماده سوم - دولت میتواند از این مبلغ با شرایط مقتضی چهارصد میلیون ریال برای مساعده های معاملات خارجی و سیصد میلیون برای خرید اجناس انحصاری بتدریجی که لازم میشود اختصاص بدهند.

ماده چهارم - ماده دوم قانون ۸ آبانماه ۱۳۲۰ راجع با اجازه انتشار چهارصد میلیون ریال اسناد خزانه ملای میشود

ماده پنجم - دولت مکلف است در ظرف یکماه از تاریخ تصویب این قانون مطالعات خود را راجع به قانون تقییس ارز تکمیل نموده اصلاح آرا را به مجلس پیشنهاد نماید.

این قانون که مشتمل بر پنج ماده است در جلسه یازدهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و بیست و یک بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری